

Genel puanlama ilkeleri

- Örnek cevaplar yol göstericidir; anlam bakımından doğru ve eş değer her cevap tam puan alır. Ezber cümle aranmaz.
- Her ölçüt ayrı değerlendirilir; ölçütü kısmen karşılayan cevaplara, ilgili notta belirtilen kısmi puan verilir.
- Yanlış bilgi içeren kısım, ilgili ölçütten puan almaz; cevabın doğru olan diğer kısımları ayrıca puanlanır.
- Yazım ve noktalama hataları anlamı bozmuyorsa puan kırılmaz.
- Her sorudaki ölçüt puanlarının toplamı, o sorunun puanına eşittir.

Soru	Başlık	Öğrenme çıktısı	Puan
1	Dedemin albümü	SB.6.1.1	15
2	Roller hiç değişmez mi?	SB.6.1.1	15
3	İstiklal Yolu	SB.6.1.2	15
4	Yemekhanedeki ekmekler	SB.6.1.3	15
5	Deredeki plastikler	SB.6.1.3	20
6	Türkiye'nin kimlik kartı	SB.6.2.1	20
TOPLAM			100

SB.6.1.1. Dâhil olduğu grupların ve bu gruplardaki rollerinin zaman içerisinde değişebileceğine ilişkin çıkarım yapabilme

SB.6.1.2. Kültürel bağlarımızın ve millî değerlerimizin toplumsal birliğe etkisini yorumlayabilme

SB.6.1.3. Toplumsal hayatta karşılaşılan sorunlara yönelik çözüm önerilerini müzakere edebilme

SB.6.2.1. Ülkemizin, kıtaların ve okyanusların konum özelliklerini algılayabilme

1

Dedemin albümü

15 PUAN

a) Her fotoğraf için dedenin dâhil olduğu bir grubu ve bu gruptaki rolünü yazınız. (6 puan)

Örnek cevap: 1972: okul grubu – öğrenci (ya da futbol takımı – kaleci). 1990: meslek grubu – sağlık memuru. 2024: kültür derneği (toplumsal grup) – başkan (ya da aile – dede).

Puanlama ölçütü	Puan
1972 fotoğrafı için doğru grup-rol	2
1990 fotoğrafı için doğru grup-rol	2
2024 fotoğrafı için doğru grup-rol	2
Madde toplamı	6

b) Albümdeki notlardan rollerin zaman içinde değişmesiyle ilgili hangi çıkarımı yapabilirsiniz? (5 puan)

Örnek cevap: İnsan hayatı boyunca farklı gruplara katılır; sonradan kazanılan roller zamanla değişir, yerine yeni roller gelir.

Puanlama ölçütü	Puan
Rollerin zamanla değiştiğini belirtme	3
Yeni gruplara katılmayla ya da sonradan kazanılan rollerle ilişkilendirme	2
Madde toplamı	5

c) Zehra'nın yirmi yıl sonra sahip olabileceği iki rolü, ait oldukları gruplarla birlikte tahmin ediniz. (4 puan)

Örnek cevap: Meslek grubunda mühendis; bir spor kulübünde üye.

Puanlama ölçütü	Puan
1. rol ve grubu	2
2. rol ve grubu	2
Madde toplamı	4

Kısmi puanlama ve değerlendirme notu

- a maddesinde aynı fotoğraf için birden fazla doğru eşleşme yazılırsa puan bir kez verilir.
- c maddesinde grup belirtilmeden yalnızca rol yazılırsa her biri için 1 puan verilir.

SB.6.1.1. Dâhil olduğu grupların ve bu gruplardaki rollerinin zaman içerisinde değişebileceğine ilişkin çıkarım yapılabilir

2

Roller hiç değişmez mi?

15 PUAN

a) Kayra'nın görüşünü bir örnek vererek değerlendiriniz. (6 puan)

Örnek cevap: Kayra'nın görüşü doğru değildir. Sonradan kazanılan roller zamanla değişir; örneğin bugün öğrenci olan biri ileride öğretmen ya da doktor olabilir.

Puanlama ölçütü	Puan
Görüşün yanlış olduğunu belirtme	2
Rollerin değiştiğini gösteren uygun örnek	4
Madde toplamı	6

b) Umay'ın görüşünü doğuştan ve sonradan kazanılan roller açısından açıklayınız. (6 puan)

Örnek cevap: Evlat, kardeş, torun gibi doğuştan kazanılan roller biyolojik bağdan gelir ve değişmez. Öğrenci, kaptan gibi sonradan kazanılan roller ilgi ve çabayla elde edilir, zamanla değişebilir.

Puanlama ölçütü	Puan
Doğuştan kazanılan rollerin değişmediğini örnekle açıklama	3
Sonradan kazanılan rollerin değişebildiğini örnekle açıklama	3
Madde toplamı	6

c) Sizin bugünkü "öğrenci" rolünüzün gelecekte hangi rolle yer değiştirebileceğine bir örnek veriniz. (3 puan)

Örnek cevap: Öğrenciyken ileride öğretmen olmak.

Puanlama ölçütü	Puan
Öğrenci rolünden sonra gelebilecek uygun bir rol	3
Madde toplamı	3

SB.6.1.1. Dâhil olduğu grupların ve bu gruplardaki rollerinin zaman içerisinde değişebileceğine ilişkin çıkarım yapabilme

3**İstiklal Yolu****15 PUAN**

a) Bu olayda öne çıkan iki millî değeri yazınız. (6 puan)

Örnek cevap: Vatanseverlik; dayanışma ve yardımlaşma (fedakârlık, birlik ve beraberlik, özgürlük ve bağımsızlık da kabul edilir).

Puanlama ölçütü	Puan
1. millî değer	3
2. millî değer	3
Madde toplamı	6

b) "Tarih, bir milletin hafızasıdır." sözünü bu olayla ilişkilendiriniz. (5 puan)

Örnek cevap: Bu tür olaylar tarih sayesinde unutulmaz, kuşaktan kuşağa aktarılır. Milletin ortak geçmişini hatırlaması birlik ruhunu güçlendirir.

Puanlama ölçütü	Puan
Olayın tarih yoluyla hatırlanıp aktarılması	3
Ortak hafızanın birliği güçlendirmesi	2
Madde toplamı	5

c) Bu olayı okulunuzda yaşatmak için bir etkinlik öneriniz ve etkinliğin toplumsal birliğe katkısını yazınız. (4 puan)

Örnek cevap: İstiklal Yolu'nu anlatan bir drama ya da sergi hazırlamak; öğrencilerde ortak geçmiş bilinci ve birlik duygusu oluşur.

Puanlama ölçütü	Puan
Uygulanabilir etkinlik	2
Toplumsal birliğe katkı	2
Madde toplamı	4

SB.6.1.2. Kültürel bağlarımızın ve millî değerlerimizin toplumsal birliğe etkisini yorumlayabilme

4**Yemekhanedeki ekmekler****15 PUAN**

a) Yemekhanedeki bu durum hangi toplumsal sorundur? Neden önemli olduğunu yazınız. (4 puan)

Örnek cevap: İsraf. Gıda israfı hem ekonomik hem çevresel açıdan kayba yol açar.

Puanlama ölçütü	Puan
İsraf	2
Ekonomik ya da çevresel kayıpla gerekçelendirme	2
Madde toplamı	4

b) Üç önerinin her biri için birer güçlü ya da zayıf yön belirterek önerileri değerlendiriniz. (6 puan)

Örnek cevap: Erdem: israfı önler ama ekmeğe ihtiyacı olanları mağdur eder. Uraz: ihtiyaç kadar tüketmeyi sağlar. Bilge: artan ekmeği değerlendirir ama artmasını önlemez.

Puanlama ölçütü	Puan
Erdem'in önerisine uygun değerlendirme	2
Uraz'ın önerisine uygun değerlendirme	2
Bilge'nin önerisine uygun değerlendirme	2
Madde toplamı	6

c) Önerilerden yararlanarak meclise sunulacak ortak bir çözüm yazınız. (5 puan)

Örnek cevap: Dilimler küçültülsün, isteyen ikinci kez alsın; buna rağmen artan temiz ekmekler toplanıp hayvanlar için değerlendirilsin.

Puanlama ölçütü	Puan
En az iki öneriyi uzlaştıran ya da geliştiren çözüm	3
Çözümün israfı azaltmaya uygun olması	2
Madde toplamı	5

Kısmi puanlama ve değerlendirme notu

- c maddesinde yalnızca bir öneriyi tekrar eden cevaplara 2 puan verilir.

SB.6.1.3. Toplumsal hayatta karşılaşılan sorunlara yönelik çözüm önerilerini müzakere edebilme

5 Dereedeki plastikler

20 PUAN

a) Bu sorunun canlılar üzerindeki iki olumsuz etkisini yazınız. (4 puan)

Örnek cevap: Su kirlenir, dere ve gölde yaşayan canlılar zarar görür; kirli su insan sağlığını tehdit eder.

Puanlama ölçütü	Puan
1. olumsuz etki	2
2. olumsuz etki	2
Madde toplamı	4

b) Aşağıdaki tabloya her düzey için birer çözüm önerisi yazınız. (12 puan)

Örnek cevap: Bireysel: atıkları ayrıştırmak, plastik kullanımını azaltmak. Toplumsal: gönüllü dere temizliği, farkındalık eğitimi. Devlet/kurum: çevre koruma yasalarını uygulamak, dere kıyısına atık kutusu ve denetim.

Puanlama ölçütü	Puan
Bireysel düzeye uygun önlem	4
Toplumsal düzeye uygun önlem	4
Devlet/kurum düzeyine uygun önlem	4
Madde toplamı	12

c) Kasaba sakininin görüşünü değerlendiriniz. (4 puan)

Örnek cevap: Görüş doğru değildir. Toplumsal sorunların çözümü bireysel duyarlılık, toplumsal dayanışma ve devlet politikalarının birlikte hareket etmesini gerektirir.

Puanlama ölçütü	Puan
Görüşün eksik/yanlış olduğunu belirtme	2
Birey, toplum ve devletin birlikte hareket etmesi gerektiğini açıklama	2
Madde toplamı	4

Kısmi puanlama ve değerlendirme notu

- b maddesinde önlem yanlış sütuna yazılmışsa o hücre puanlanmaz.

SB.6.1.3. Toplumsal hayatta karşılaşılan sorunlara yönelik çözüm önerilerini müzakere edebilme

6**Türkiye'nin kimlik kartı****20 PUAN**

a) Bu bilgiye göre Türkiye hangi yarım kürelerde yer alır? (4 puan)

Örnek cevap: Kuzey Yarım Küre ve Doğu Yarım Küre.

Puanlama ölçütü	Puan
Kuzey Yarım Küre	2
Doğu Yarım Küre	2
Madde toplamı	4

b) Türkiye'nin kuzey ve güney uçları arasındaki yaklaşık uzaklığı işlemini göstererek hesaplayınız. (5 puan)

Örnek cevap: $42 - 36 = 6$ paralel farkı; $6 \times 111 = 666$ km.

Puanlama ölçütü	Puan
Paralel farkını (6) bulma	2
111 km ile çarpıp 666 km'ye ulaşma	3
Madde toplamı	5

c) Türkiye'nin doğu ve batı uçları arasındaki yerel saat farkını işlemini göstererek hesaplayınız. (5 puan)

Örnek cevap: $45 - 26 = 19$ meridyen farkı; $19 \times 4 = 76$ dakika.

Puanlama ölçütü	Puan
Meridyen farkını (19) bulma	2
4 dakika ile çarpıp 76 dakikaya ulaşma	3
Madde toplamı	5

d) Türkiye'nin Kuzey Yarım Küre'de yer almasının iki sonucunu yazınız. (6 puan)

Örnek cevap: Güneyi kuzeyine göre daha sıcaktır; kuzeyden esen rüzgârlar soğuk, güneyden esenler sıcak eser; dağların güney yamaçları daha sıcaktır.

Puanlama ölçütü	Puan
1. sonuç	3
2. sonuç	3
Madde toplamı	6

Kısmi puanlama ve değerlendirme notu

- b ve c maddelerinde işlem doğru, sonuç hatalıysa ikinci ölçütten 1 puan verilir.
- d maddesinde "dört mevsim yaşanır" cevabı ılıman kuşakla ilgili olduğu için kabul edilmez.

SB.6.2.1. Ülkemizin, kıtaların ve okyanusların konum özelliklerini algılayabilme